

23 mei 1969

Goedenavond, vrienden.

Zoals u wel zult weten, zijn wij niet alwetend of onfeilbaar. Houdt daarmee rekening. Ons onderwerp voor heden draagt de titel:

ACHTERGRONDEN VAN DE BIJBEL

Wanneer je de bijbel leest, is het moeilijk het geheel op de juiste wijze uiteen te rafelen: je hebt te maken met overleveringen, symboliek en historische feiten (en zoals bij de meeste geschiedschrijvingen zijn daarbij de feiten redelijk vervalst), terwijl wij daarnaast te maken krijgen met wat men openbaringen noemt, enzovoorts. Het is een eigenaardig mengsel dat loopt van de toch wel zeer mythische en mystieke geschiedenis aan het begin van Genesis tot de liefdesliederen als bijvoorbeeld het Hooglied. Het gaat van de ondergangsfilosofie van bijvoorbeeld een Jeremias en Job tot de blijde beloften van een verlosser. Wanneer wij de bijbel open lezen, worden wij zo hier en daar getroffen door eigenaardige verschijnselen. U kent bijvoorbeeld wel allen de geschiedenis van Balaam en de ezel. Balaam was geen jood, doch een bekende profeet of voorspeller. Hij werd geroepen om te profeteren. Op weg naar zijn opdrachtgever weigerde opeens de ezel zijn diensten verder te verlenen, bleef stilstaan en vertelde de voorspeller dat hij moest spreken voor de tegenpartij. Dit zou veroorzaakt worden door een engel. In ieder geval deed Balaam prompt wat hem gezegd werd. Dergelijke vreemde voorvallen komen steeds weer voor. Ook godsgerichten spelen een grote rol. Denk hierbij bijvoorbeeld eens aan de keuze van Gideon. Het is een vreemde wijze om soldaten te kiezen middels iets, wat op zich onbetekenend en een toeval mag heten. Even vreemd is het verhaal over de wijze, waarop Ezau zijn erfrecht kwijtraakte: zelfs de zegen van Jacob weet Izaak te verwerven en dan wel door bedrog. God heeft kennelijk daartegen geen bezwaar. Kortom, wie zich met de bijbel bezighoudt, treft in dit eigenaardige werk zoveel tegenstrijdigheden en onbegrijpelijkheden aan, dat hij zal gevoelen dat hij voor alles moet trachten de achtergronden beter te begrijpen. Daarbij gaat het om de achtergronden van de mensen, die de verhalen optekenden, niet in de eerste plaats om de mogelijke achtergronden van de verhalen zelf.

Wat zijn bijvoorbeeld de achtergronden van diegenen, die Genesis in elkaar hebben gezet? Wij mogen immers aannemen dat dit boek, met enkele anderen, tijdens de tocht door de woestijn op bevel van Mozes is neergeschreven. Het bevat ongetwijfeld vele overleveringen. Bij een boek als Numeri kunnen wij wel aannemen, dat het daarin weergegevene feitelijk wel juist zal zijn. Wij weten dat zelfs nu nog ongeletterde negers bestaan, die hun eigen geslacht kunnen opsommen tot de tijd van Karel de Grote of verder toe. Gaat men de genoemde bijzonderheden na, dan blijkt hun opsomming zeer redelijk juist te zijn. Waarom zouden de joden een dergelijke prestatie niet hebben kunnen leveren? Ook oude overleveringen en verhalen kunnen op deze wijze zonder al te veel verminkingen (maar wel met een toenemend aantal versieringen) bewaard blijven.

Het verhaal over het paradijs en de verdrijving daaruit roept echter vragen op. De zondvloedlegende treffen wij, zij het in wat gewijzigde vorm, ook op vele andere plaatsen in de wereld aan. Dit zal dus wel juist zijn. Maar dat paradijsverhaal? Waar moeten wij de bron daarvan zoeken? Wij kunnen natuurlijk zeggen dat de mensen overleveringen kenden en deze hebben neergeschreven. Maar wij mogen mijns inziens daarbij niet vergeten dat de joden onder meer zeer sterk onder Egyptische invloed hebben gestaan. Men mag niet over het hoofd zien dat zij kort voor de verhalen werden genoteerd, langere tijd als een minderwaardige bevolkingsgroep geleefd hebben in het Egyptische rijk. Zelf noemen zij dit slavernij. Uit de bijbel zelf blijkt reeds, dat vele joden in dit land vreemde goden hebben aanbeden en ongetwijfeld ook veel van de leer daar hebben opgestoken. Na de uittocht keert men weer

meer terug tot de leer van eigen volk, waarin waarschijnlijk ook heel wat Chaldeeewisheid is opgenomen, daar Abraham immers uit Ur stamde. Maar men zal niet alle resten van hetgeen men in de vreemde geleerd heeft, geheel terzijde stellen. Wij mogen dus aannemen, dat men de mythologie van vreemde volkeren aan het geloof van eigen volk heeft toegevoegd.

Velen zullen het niet prettig vinden zo over de bijbel te horen spreken. Zij geloven nu eenmaal dat God persoonlijk de gehele bijbel heeft geïnspireerd. Voor hen is dit Gods woord, waar men geen onderzoek meer naar hoeft in te stellen of de samenhangen en bronnen hoeft te overwegen. God heeft het zo gesteld en zo is het. Indien men echter dit zou willen aannemen, komt God tevoorschijn als een wat eigenaardige schrijver. Want wij kunnen uit de bijbel heel wat tegenspraken vinden, zoals er ongetwijfeld veel profetieën in staan, die uitgekomen schijnen te zijn, maar aan de andere kant steeds weer duidelijk wordt, dat de profeten toch wel geheel andere resultaten behaalden dan zij verwacht of verlangd hadden. Hierop valt echter nooit de nadruk, met als enige uitzondering de kwestie van Jonas, de man van de walvis. Die had een profetie gedaan en moest nu een voorwaardelijke opheffing daarover verkondigen. Hij had daarin geen lust, omdat hij, zoals de meeste profeten, er wel erg op was gesteld zijn voorspellingen geheel te zien uitkomen.

De vele verhalen en de vele figuren, of zij nu al dan niet historisch zijn, blijken echter bij nader beschouwen het vlees te zijn dat een geraamte bekleedt, waarvoor de gewone lezers niet veel aandacht hebben, omdat het niet zo sterk opvalt. Wij treffen vele vreemde gestalten aan die wij niet geheel kunnen verklaren. Ik noemde reeds Balaam. Dan is daar bijvoorbeeld een Melchisedek, een priester van Arabische origine. Steeds weer duiken figuren van buitenaf op in de verhalen, die kennelijk noodzakelijk zijn en het geheel van het gebeuren beslissend beïnvloeden. Zij verrichten wonderen, vervullen profetieën en verdwijnen dan weer snel en onopvallend. Het is, of de gehele geschiedenis van het joodse volk als achtergrond het wonder kent, niet het wonder van Gods onmiddellijk ingrijpen misschien, maar het optreden van wezens en mensen, die precies wanneer het nodig is, weten hoe in te grijpen en dit ook doen. Ik denk hierbij niet alleen aan engelen, maar ook aan die achtergrondfiguren, die bepalend zijn voor het gehele verloop der dingen. Men ziet iets dergelijks, wanneer Jozef in Egypte is.

De beschuldiging van de vrouw van Putifar zou normalerwijze voldoende zijn geweest om Jozef niet alleen even in de gevangenis te doen belanden, maar hem te veroordelen tot werk in de steenmijnen of zelfs ter dood te doen brengen. Dit gebeurt niet. Hij wordt geholpen door een bakker en een opperschenker, die als belangrijke mensen (vreemd genoeg in die tijd) de joodse voorspeller niet vergeten. Hij heeft dankzij deze mensen kennelijk heel veel relaties en wordt zelfs onderkoning. Daarbij speelt het een grote rol dat ook de droomuitleggers zijn meerwaardigheid erkennen. Zij zijn priesters en hebben als deel van het priesterschap grote macht. Indien dezen hadden gesteld dat Jozef niet deugde, had hij geen kans gekregen, zelfs al had Faraó de droomuitlegging nog zo mooi gevonden. Het bouwen van graanopslagplaatsen, het opslaan van granen en dergelijken, zijn immers dingen, die het gehele land aangaan en zeker aan de hogere standen die veel macht hebben, niet zonder meer kunnen worden opgelegd.

Verder moeten wij hierbij niet vergeten dat wij soortgelijke verhalen aantreffen in overleveringen van andere volkeren en zelfs opgenomen in bijvoorbeeld heilige hindoeboeken weer kunnen vinden. Ook daar vinden wij steeds weer van die eigenaardige figuren, die op het juiste ogenblik uit het niets schijnen op te duiken, veelal vreemdelingen zijn, maar over kennis en gaven schijnen te beschikken. Hierdoor weten zij aan het verloop der dingen een beslissende wending te geven, om daarna even plotseling als zij kwamen, weer in het niet te verdwijnen. Men kan dit natuurlijk vroom afdoen met een "God zendt zijn engelen". Maar wat moeten wij dan in dit verband als engelen beschouwen? Want er zijn heel wat natuurlijker uitleggingen te bedenken voor deze zogenaamde wonderen. Neem bijvoorbeeld Abraham. Deze kan bij Sarah, zijn vrouw, geen kinderen verwekken. Wel wist hij dit bij een slavin tot stand te brengen. Hij krijgt bezoek van vreemdelingen en kort daarop krijgt Sarah een kind. Deze vreemdelingen heten dan engelen te zijn. Maar welk bewijs bestaat daarvoor, welke aanwijzing voor de bovennatuurlijke oorsprong wordt gegeven dat Sarah een kind kreeg?

Daarvoor kan iemand die logisch denkt, zich ook nog wel een andere, meer logische oorzaak voorstellen dan een optreden van door God gezonden figuren. Mij dunkt dat men eerder dergelijke vreemdelingen als engelen aanspreekt, omdat dit beter past voor het gevoel van eigenwaarde. De krachten die ingrijpen, zijn bovennatuurlijk op het ogenblik, dat men de werking daarvan niet begrijpt of waar men wel de gevolgen maar niet de oorzaken wenst te aanvaarden. Dat is bij alle volkeren zo geweest, zodat het ons niet hoeft te verwonderen dat wij dergelijke verhalen ook in het boek van Israël (want dat is de bijbel toch) terugvinden. Ongeacht de origine van dergelijke figuren kunnen wij echter stellen dat zij als achtergrond voor de ontwikkelingen van het joodse volk en de filosofie van dit volk van grote betekenis zijn. Zij zijn voor vele opvattingen daarin, meer nog dan voor de formulering van het joodse geloof, aansprakelijk te achten. Dergelijke ontwikkelingen treffen wij eveneens bij andere volkeren vaak aan.

Stel nu eens dat de bijbel in feite in de eerste plaats een weergave is van de wijze, waarop een volk zijn eigen stellingen en ervaringen formuleert. Laat dus God als schrijver eens even rusten. Stel u verder voor, dat er voordat de joden kwamen, er ander stammen en volkeren zijn geweest, met eigen cultuur en beschaving. Wij weten dat de stamvader van het joodse volk uit zijn eigen stad wordt verdreven. Hij loopt weg, omdat, volgens het verhaal, hij weigert vreemde goden te aanbidden. Dat kan zijn. Maar uit het verhaalde gedrag van Abraham blijkt wel dat hij een soort vuuraanbidder of zonneaanbidder is. Dit maakt zijn uitdrijving (of vlucht) waarschijnlijk, daar wij weten dat in Ur, Uruk en dergelijke kleinere stadstaten, de maanaanbidders lange tijd de overhand hebben gehad. Kortom, er zijn andere volkeren geweest, die in hun geloof eveneens steeds weer openbaringsfiguren kennen, terwijl vreemde figuren daar eveneens optreden om in zeer korte tijd iets tot stand te brengen en dan te verdwijnen. Zij blijken echter tot vele eeuwen later daardoor op de ontwikkeling van staat, volk, stad een grote invloed uit te blijven oefenen.

Denken wij hierbij eens aan de zogenaamde legendarische vroege rijken als Mü en Atlantis. Ik stel, dat er lang voor de joden als volk ontstonden, reeds grote beschavingen waren met eigen geestelijke en andere wetenschappen. Wij weten daarnaast echter dat de mens in het begin van zijn ontwikkeling zo machteloos en onwetend te midden van de natuur heeft gestaan, dat hij veel meer behoefte had aan goden en priesters dan nu zelfs maar denkbaar is. Wij kunnen aantonen in de vroege geschiedenis dat dergelijke priesters een enorm gezag moeten hebben gehad en dat onder hun leiding onvoorstelbaar ingewikkelde werkzaamheden konden worden volbracht. De geschiedenis maakt het ook zeer waarschijnlijk dat deze priesters steeds weer zeer grote verantwoordelijkheden op zich hebben genomen. Men kan dus rustig stellen dat, naast de priesters, die in de eerste plaats naar macht zochten (men kent nu nog de zogenaamde politieke priesters) er priesters zijn geweest, die een werkelijke godshonger hadden en langzaam maar zeker harmonisch wisten te worden met hogere krachten. Mensen dus, die niet geheel boven de mensheid stonden, maar wisten wat in de kern van de mens bestaat. Zij drongen door in die gebieden van het menselijk bestaan, die wij nu het occulte of paranormale plegen te noemen.

In een bijgelovige wereld zijn deze mensen als vanzelfsprekend bovenmenselijk, zodra zij hun gaven en kennis gebruiken. Wanneer zij offers brengen, kiezen zij daarvoor de vruchten van de aarde en ook de sappen, die men wel bloed der aarde noemde. Denk aan wijn. Dit is niets bijzonders, maar vloeit voort uit een hogere beschaving, een landbouwersbeschaving waar men in de plaats van het bloedoffer of daarnaast voorbrengselen van eigen werk offert, zoals men in Egypte bijvoorbeeld zelfs bieroffers bracht. Deze mensen, die harmonisch werden met hogere waarden, waren aan de ene kant zeer eenvoudig. Zij reageren vaak intuïtief, zij trachtten hun kennis aan anderen over te dragen waar dit mogelijk was, maar slaagden daarin niet altijd, omdat het moeilijk valt hun kennis als natuurlijk te aanvaarden.

Een voorbeeld is Tobias, de jongere, die 'worstelt' met een engel. Dit worstelen wordt dan altijd als een gevecht voorgesteld, waarbij men vergeet dat deze term in het verleden ook wel werd gebruikt voor redetwisten. Ik kan mij voorstellen dat een dergelijk iemand gevoelt, dat Tobias, de oudere, van zijn blindheid moet worden genezen, wanneer hij eenmaal de zoon

ontmoet. De jonge Tobias is op zoek naar een geneesmiddel voor zijn vader, wiens blindheid te wijten is aan het vuil van een vogel, dat in zijn ogen is gevallen. Overtuig een jonge herder nu maar eens, dat het wassen in het water van een rivier, zelfs de Jordaan, de oplossing van het probleem is. Want zo wonderlijk is de genezing nu ook weer niet. Bedenk dat afstammelingen van herders, die in droge gebieden leefden, niet zo veel plachten te baden. Water was in de eerste plaats voor de kudden, voor het land. Het was te kostbaar om te verspillen aan de mens en het reinigen van die mens. Dergelijke mensen en hun afstammelingen zullen zich wel niet elke dag geheel gebaad hebben. De blindheid wordt veroorzaakt door het vuil van een vogel. Dit betekent dat er geen sprake is van werkelijke blindheid, maar eerder van een overprikkeling en mogelijk zelfs van een film over het oog. Indien je de overprikkeling tijdig ongedaan kunt maken en de eventuele afzetting weer op kunt lossen, zover het traanvocht daartoe niet in staat was, is een onderdompeling in het water een goede methode. De kans is groot, dat, na enkele malen baden, de ogen weer wat beter worden en op den duur weer bruikbaar worden. Het wonder is dus geen wezenlijk wonder. Het wonderlijke is een vreemdeling, die op het juiste ogenblik ter plaatse is en de raad kan geven. Dit komt nu op zeer vele plaatsen en in zeer vele gevallen voor. De bijbel zelf getuigt hiervan.

Het is denkbaar, dat er een soort netwerk van priesters of ingewijden bestond, die niet slechts paranormale gaven hadden ontwikkeld, maar ook over een feitelijke kennis beschikten, die het weten van de normale mensen te boven ging. Deze mensen weten meer over de verschijnselen in de natuur. Zij kunnen dit echter niet altijd aan de mensen duidelijk maken. Dan wordt het duidelijk, dat Balaäl het verhaal van zijn ezel als een soort rechtvaardiging kan gebruikt hebben, terwijl de werkelijke reden van zijn optreden gelegen kan hebben in het besef, dat zijn voorspelling ten voordele van de Amelekieten de mentaliteit zo zeer zou beïnvloeden, dat een overwinning zou worden behaald, die de vrijheid van denken zou schaden of een evenwicht zou verstoren. De man zal, bewust of inspiratief, hebben begrepen dat alleen door op een bepaalde wijze te voorspellen (en desnoods bij te dragen tot het uitkomen van de voorspelling door het geven van enkele tips) een vredige en voor het denken van zijn medemensen belangrijke ontwikkeling mogelijk zou worden. Zo wordt het optreden van dergelijke mensen veel begrijpelijker. Het brengen van een onbloedig offer door Melchisedek kan bedoeld zijn om te laten zien dat bepaalde dingen anders kunnen. Waarschijnlijk heeft Melchisedek eerst zijn kunnen getoond om zo te bewijzen, dat het bloedoffer geen noodzaak is.

Hoe het ook zij, steeds weer treffen wij ze aan: wonderdoeners, die opeens optreden, reizigers, die opeens een wonder schijnen te doen of de oplossing voor problemen weten te geven. Veronderstel nu dat zij zichzelf niet altijd te kennen geven en zij vinden zelfs een oplossing voor wonderen als dat van het brandende braambos: de zon op gebleekte bladeren kan een eigenaardig effect hebben. Mozes hoort nu een stem en ziet niet waar deze vandaan komt. Hij schrijft ze aan het braambos toe. Wie zegt ons dat Mozes, die een priesterlijke en prinselijke opleiding in Egypte heeft gehad en dus op de hoogte is met de indruk van dergelijke verhalen, werkelijk een stem heeft gehoord. En zelfs indien hij een stem heeft gehoord, wie zegt ons dan dat dit de stem van God is? Mogelijk was er iemand in de buurt, die Mozes, geboeid door het schouwspel, iets heeft horen zeggen? Ja, wie zegt ons dat degene die Mozes zijn opdracht gaf niet iemand geweest kan zijn die meer wist en kon dan Mozes ooit geweten en beseft heeft in deze periode van zijn leven?

Wie de bijbel zo beziet, krijgt het gevoel, dat er achter de schermen voortdurend een enorm mechanisme aan het werk is.

En wanneer wij het wonderbaarlijke niet à priori als wonderpillen zien, maar ons afvragen hoe het zou kunnen functioneren, ontdekken wij dat al die wonderen zijn te herleiden tot een zeker vernuft en een zekere voorkennis. Wij zien dat er geestelijke vermogens een rol moeten spelen, dat verstand mede een rol speelt. Wij ontdekken dat er vaak sprake is van iets, dat de normale kennis en mogelijkheden van de tijd te boven gaat, zonder dat er nu werkelijk en zonder voorbehoud van een bovennatuurlijk gebeuren gesproken kan worden. Wanneer wij lezen hoe Mozes in de woestijn met een staf op een rots slaat, zodat er water komt, mogen wij

zeggen dat het een wonder is. Dan denken wij aan iemand, die met een grote staf zonder meer slaat. Maar wie van u realiseert zich niet dat een wichelroedeloper eveneens met een staf loopt, terwijl het 'slaan' van de roede eveneens het aanwezig zijn van water aanduidt? De koperen slang, die door Mozes in de woestijn wordt opgesteld wanneer het volk ziek is, wordt gezien als een voorafschaduw van Jezus' kruisiging. Wat mooi klinkt. Maar wij weten toevallig dat dergelijke kruizen, compleet met slang, in zekere Egyptische tempels eveneens werden gebruikt. Het is een Egyptisch symbool, dat daar in de woestijn wordt geplant. Waarom heeft Mozes dit gebruikt? Waarschijnlijk omdat hij ter bestrijding van de heersende ziekte een Egyptische therapie toepaste. Al wordt daarvan niet expliciet gesproken.

U beseft nu misschien al waar ik naar toe wil. Aan de ene kant wil ik die bijbel wat ontmantelen, ontdoen van de vele te wonderlijke, te bovennatuurlijke aspecten, die men eraan pleegt te verbinden. Ik meen dat dergelijke wonderen als onaantastbare werkelijkheid alleen voor bijgelovige mensen van groot belang kunnen zijn. Tegenover de ontmanteling wil ik dan de enorme planmatigheid stellen, die uit alles blijkt.

Natuurlijk, er viel manna uit de hemel. Maar wij weten wat het in werkelijkheid was: het zeer zoete, suikerhoudende zaad, dat in wolken wordt afgeschoten door een bepaalde boomsoort. Er strijken op een ogenblik kwartels neer om de hongerigen te redden. Maar wij weten dat dit neerstrijken van uitgeputte zwermen in de woestijn ook nu nog regelmatig voorkomt. Het is geen eenmalig wonderlijk gebeuren maar iets wat steeds weer voorkomt. Alleen, het gebeurt op het juiste ogenblik en op de juiste plaats. Zo er al van een wonder gesproken moet worden, is dit laatste het werkelijke wonder. Op de achtergrond van de gehele bijbel vind ik steeds weer iets, wat ik dan toch wel de kracht der ingewijden wil noemen. Het gaat om de kracht en mogelijkheden van wezens, mensen, die kennelijk zoveel begrip hebben, dat zij in staat zijn anderen te beïnvloeden en desnoods te regeren. Zij beschikken over een kennis, die eigenlijk in die tijd niet zou mogen bestaan.

De these die ik stel, vindt u natuurlijk niet terug in de bijbel. Er zijn, vanaf Atlantis, priesters geweest, die misschien wat verder zagen dan de doorsnee priester. Mensen die hogere krachten kenden, die door hun voorkennis en inzicht reeds in Atlantis wisten uit te wijken voordat daar grote rampen gingen gebeuren. Deze mensen hebben eigen scholen gesticht. Indien wij een gissing moeten maken omtrent de tijd, waarin de eerste scholen op het Afrikaanse en Aziatische vasteland werden gesticht, moeten wij aannemen, dat dit tenminste 8000 à 9000 jaren geleden gebeurde. Dit betekent dat de scholing van mensen daarin reeds begon, vooraleer de wereld volgens degenen, die de bijbel geheel letterlijk willen uitleggen, is begonnen. Wij weten dat in die scholen filosofie werd onderwezen (een vorm van natuurkennis plus rekenkunde, die later tot wiskunde werd) terwijl men daarnaast onderrichtte in het gebruik van kruiden, geneeskunde, de gave van het 'zien', de wichelarij en profetie en daarnaast iets, wat wij tegenwoordig uittreding of verdubbeling zouden noemen, waarbij het de mens mogelijk werd op afstand van zijn lichaam zichzelf te openbaren en/of waar te nemen. Wij kunnen er wel bijna historisch zeker van zijn, dat dergelijke kundigheden in de scholen werden onderwezen, omdat er nog hier en daar fragmenten van hun mysteriespelen bewaard zijn gebleven. Alleen, het zijn maar fragmenten, nooit het geheel.

Ik stel nu verder dat deze ingewijden zich tot doel hadden gesteld, een zekere vredige en harmonische ontwikkeling van de mensen tot stand te brengen. Zoals dus de Witte Broederschap nog steeds doet. Ik neem verder aan dat deze mensen bij hun streven hulp hebben gekregen van krachten uit de geest en hierdoor in staat waren met hun kennis en gaven op de juiste tijd en plaats tegenwoordig te zijn.

Iets dergelijks vinden wij overigens terug in het verhaal van de wijzen uit het oosten, die, al kwamen zij kennelijk uit drie verschillende landen, elkander te juister tijd ontmoetten, elkander schijnbaar op de een of andere wijze herkenden en gezamenlijk optrokken om voor te spreken bij Herodes. Steeds weer treffen wij dergelijke wijzen aan. Mensen, die een vreemde kennis schijnen te bezitten, maar het niet noodzakelijk achten een godsdienst te stichten. Mensen, die kennelijk niet wensen te speculeren op het bijgeloof van anderen, maar eerder

zich tot doel schijnen te stellen anderen te helpen om iets van hun leven te maken. Mensen, die als een Prometheus steeds weer het vuur van de hemel trachten te stelen, om de mensen licht en warmte te geven. En wanneer wij deze figuren, die wij overal in de historie op zien duiken, ook in de bijbel gaan zoeken, dan vinden wij ze ook hier steeds weer. Overigens treffen wij dergelijke voorbeelden overal en steeds weer. Tussen de vorsten en nationale helden worden soms opeens vreemde namen genoemd en wij vragen ons af, waarom juist deze vreemdelingen, die kennelijk maar kort aanwezig of in leven waren, genoemd worden. Het antwoord is, dat dit waarschijnlijk gebeurde, omdat zij van grote invloed op het verloop der dingen hij de betreffende volkeren zijn geweest.

Deze wijzen komen soms ook uit het volk zelf voort. Zij worden dan delen van legenden als bijvoorbeeld het verhaal van Haman. Ester wordt hier de heldin. Maar goed bezien zijn dergelijke figuren op het verloop der dingen van grotere invloed dan bijvoorbeeld de profeten. De profeten zijn degenen, die in Gods Naam allerhande dingen verkondigen en daarbij vaak in de geschiedenis vooruit schijnen te zien. Maar aan de andere kant zien wij, dat sommige profeten als bijvoorbeeld Jeremias, Isaias en dergelijken eigenlijk meer aan politiek doen dan aan voorspellingen. Hun oproepen aan het volk, om de noodzaak van gehoorzaamheid en een zich wijden aan de wet te beseffen, lijken soms heel veel op de oproepen, die men in uw tijd zo nu en dan in de Prawda kan lezen. Wat er werkelijk en controleerbaar geprofeteerd wordt, is bij de meeste van deze 'gezondenen' maar een zeer klein deel van hun toespraken. Er wordt in feite meer georeerd dan geprofeteerd. Maar dan, opeens, is daar de ontmoeting tussen een onbekende en een of meer profeten en opeens gebeurt er iets. Wij weten niet altijd wat het gevolg precies is geweest, maar het is wel zeker, dat er iets plaatsvindt, dat van de norm, zelfs de norm van de betrokken profeten, sterk afwijkt. In de meeste gevallen zien wij dan de profeet in de tijd daarna opeens verschillende dingen voorzeggen, die waar zijn geworden. Je vraagt je af of de profeet dit zelf wel heeft beseft? Of heeft hij de gegevens middels suggestie of op andere wijze van anderen, onbekenden, gekregen? Het is moeilijk na te gaan. Toch kun je rustig aannemen, dat op de achtergrond van de bijbel een invloed zich manifesteert, die, zoals in andere volkeren, stuwend heeft gewerkt en het mogelijk heeft gemaakt, dat bijvoorbeeld uiteindelijk de grootheid van een Salomo ontstond.

Salomo zelf is ook al een eigenaardige figuur. Zeker, Salomo wordt volgens het verhaal gestraft in Absolom. Dat weten wij uit de bijbel, zoals het feit wordt genoemd, dat Salomo zijn God verraadde door vreemde goden te aanbidden. Maar aan de andere kant was deze zelfde Salomo dan toch maar de grootste wijsgeer en vorst, die deze periode heeft voortgebracht. Het wonderlijke hierbij is dat, zodra het gaat om de beweerde afvalligheid van Salomo, er weinig te bewijzen is. Maar wel kunnen wij historisch zeker bewijzen, dat Salomo grote kopersmelterijen heeft gehad, dat hij over zeer vele paarden en strijdwegens heeft beschikt, daar de ruïnes van de stalen werden gevonden. Wanneer het gaat om de karavaanwegen, die Salomo heeft geëxploiteerd, zijn er eveneens bewijzen te leveren. Zijn grootheid kunnen wij zonder meer zelfs in deze dagen nog bewijzen. Maar wij kunnen vaak niet bewijzen, wat er aan de hand is geweest om hem zo slecht of afvallig te doen worden. Niemand kan zeggen wat er zich daarbij precies heeft afgespeeld. Zelfs de bijbel blijft juist op dit punt betrekkelijk vaag. Zeker, hij ontving Bethseba, de donkere koningin. Maar wij weten dat vele andere groten en vorsten eveneens vreemde vrouwen en vorstinnen opnamen in hun vrouwenverblijven en (zoals in het Oosten gebruikelijk was) niet alleen gasten hierin opnamen, maar ook aan vrouwen bescherming boden of zelfs blijvend onderdak, zonder dat persoonlijke relaties daarbij een rol speelden. Wij weten dat men zelfs bepaalde vrouwen als een soort gijzelaars in de harem opnam. Zeker, het is aannemelijk te maken dat in Jeruzalem altijd, zelfs in de dagen dat de priesters de wet stelden, er dienaren van vreemde goden waren en vreemde magische praktijken werden gehanteerd door joden. Aan de andere kant blijkt de bijbel zo vaak aan de feiten voorbij te gaan of vage mededelingen te doen, dat wij ons altijd weer af moeten vragen: "Wat zit erachter?" En daarbij houden wij dan natuurlijk rekening met het feit, dat degenen, die het verhaal te boek stelden priesters of dienaren van de priesters waren.

Opvallend is ook vaak de wijze waarop visioenen worden gehanteerd als politieke middelen. Zoals het visioen van Ezechiël, dat overigens meer lijkt op de beschrijving van een boer, die

zonder enige voorkennis opeens een paar ruimtevaarders ziet paraderen. Zoals wij ons wel af moeten vragen hoe het zit met sommige uitspraken en gezegden, die in de bijbel opduiken, maar bij nader inzien ontleend lijken te zijn aan andere, mogelijk oudere boeken, heilige boeken van andere volkeren. Zeker is wel dat de bijbel getuigt van een wisselwerking tussen de joden en vele andere volkeren. Het is een fantastisch mooi boek. Wij kunnen er van alles in vinden. Maar pas wanneer wij trachten de achtergronden te onderzoeken en zo iets gaan bemerken van de vreemde vredespriesters, die voortdurend op de achtergronden van het oorlogszuchtige volk aan het werk zijn, meen ik dat wij een beter inzicht verwerven.

Vergeet hierbij niet dat de geschiedenis van Israël volgens de bijbel zelf vol is van bloedvergieten. Het heilige land, Palestina, waarvan nu een deel Israël heet, wordt gevonden door spionnen, die vooruit werden gestuurd. De joden trekken binnen en plegen eenvoudig genocide: zij roeien, zover zij maar kunnen, de oorspronkelijke bewoners uit. Zij maken daarbij gebruik van allerhande magische dingen. Zo stort de muur van Jericho bijvoorbeeld in op de klank van bazuinen. Of het zo wonderlijk was, is ook hier weer een vraag. Want het is zeer wel mogelijk dat, terwijl het volk in processie rond de stad trok en zo alle aandacht afleidde, door enkele specialisten aan de muur zelf het een en ander werd gedaan - en de joden hadden in Egypte veel over bouwen geleerd. Mogelijk is ook, dat men belegeringswerktuigen tijdens de rondtocht heeft afgeschoten. Zij moeten dergelijke machines gekend hebben, daar in Egypte in die dagen reeds een werptuig bestond, dat wel een voorvader van de Romeinse ballista schijnt te zijn geweest. Zeker is wel, dat de joden zelf geen volk waren van vrede, geen volk, waarvan je kunt zeggen: dat waren nu nog eens fijne jongens. Zij zijn zeker dapper, zij zijn ongetwijfeld handig, zij zijn zelfs zeer trouw aan hun God, zolang het hen meeloopt.

Toch treffen wij buiten 'gods wil' geen enkele verklaring in de bijbel voor de grootheid, die dit volk bereikte en in het Oosten lange tijd wist te behouden. Want vergeet niet: dit was een volk van herders, van plunderende en vechtende mensen. Een volk dat was samengesteld uit allerhande verschillende sekten, die allen verschillende vormen van aanbidding kenden. Je moet natuurlijk de bijbel wel goed lezen om dit alles terug te vinden, want daarop wordt de nadruk niet gelegd en ook in deze tijd predikt men daarover natuurlijk niet. Maar je kunt dit alles daarin wel degelijk terugvinden. Het volk blijkt steeds weer een eenvoudig herdersvolk met krijgsvolke neigingen te zijn. Maar dit volk blijkt dan toch wel in staat om, zoals bijvoorbeeld in de tijd van Salomo, langere tijd een groot deel van Noord-Afrika, het gehele Arabische schiereiland en zelfs een deel van zuidelijk Azië te beheersen en te beïnvloeden. Dat is alleen mogelijk, wanneer er iets meer is dan hetgeen de bijbel ons vermeldt. Ook wanneer wij de vele verhalen, gelijkenissen, enzovoorts, die in de bijbel staan, bezien, komen wij tot de conclusie dat zij eigenlijk niet passen bij het volk, zoals het ons uit de bladzijden van het boek tegemoet treedt. Er moet iets meer zijn geweest.

Dit 'meer' is echter vreemd genoeg niet het alleenrecht van de joden. Wij vinden dergelijke vormen van grootheid bijvoorbeeld ook terug bij de vikings, die evenmin alleen door hun vechtlust zo grootse daden zouden hebben kunnen stellen. Wij kunnen bij de Hindoes gaan kijken en ons eveneens verwonderen hoe in een kastenmaatschappij, waarin vele kleine vorsten voortdurend elkander beoorlogen, toch nog zoveel wijsheid en schoonheid wordt geboren, hoe in een dergelijke maatschappij de mensen steeds weer komen tot daden, die het peil van volk en cultuur verre te boven schijnen te gaan. Het wonder is ook in de bijbel voornamelijk, dat er een kracht schijnt te bestaan die alles wat verkeerd gaat, uiteindelijk toch weer een goede inhoud geeft. Er is een plan, maar is dit een goddelijk plan? Natuurlijk is dat de eenvoudigste verklaring. Dan zijn wij overal van af, ons geloof wordt onaantastbaar en wij hoeven nergens meer over na te denken. Zijn wij echter eerlijk, dan zullen wij toe moeten geven, dat er zoveel natuurlijke en vaak zelfs eenvoudig te verklaren invloeden als wonderen worden gepresenteerd, dat er een meer menselijke invloed bij dit plan moet betrokken zijn geweest. Wij moeten dan aannemen, dat veel van hetgeen aan God en zijn werken wordt toegescheven, in ieder geval door mensen is uitgevoerd. Dan komen wij, wonderlijk genoeg terecht bij de Witte Broederschap, bij de ingewijde priesters van de vrede, de priesters van het Licht die iets anders waren dan vuur of zoonanbidders. Wij komen dan terecht bij de

priesterorde van Melchisedek, bij de broederschap van de Atlanten zelfs. Daar ligt het begin, de basis voor al die extra waarden, die worden toegevoegd aan het volksgeloof. In de kennis van dergelijke orden ligt de verklaring voor de vele wonderen, waarover wij horen. Zij schijnen de bron te zijn van vele wonderlijke profetieën, verkondigd door profeten, die onmiddellijk na hun boodschap in het niet schijnen te verdwijnen.

Hier ligt, ook in de bijbel, een verklaring voor de geschiedenis van een volk, ja, van de mensheid: Er is iets meer, er is iets groters. Er is iets, wat belangrijker schijnt te zijn dan de 10 geboden, zoals die gegeven werden op de Sinai. Er is iets wat zelfs belangrijker schijnt te zijn dan de profetieën van de profeten, ook al menen wij die op een bepaalde wijze als vervuld te kunnen beschouwen. Er is een continuïteit van ingrijpen, steeds weer op het juiste ogenblik, steeds weer op de juiste plaats en wel door priesters, profeten, die niet tot het volk zelf schijnen te behoren. Er is een leidinggevend geheel op aarde.

Het oude testament geeft (eigenlijk ondanks zichzelf) daarvan getuigenis. Zoals het oude testament, zonder dat de schrijvers en belijders zelf dit wensen, getuigenis schijnt af te leggen voor het bestaan van groepen wezens op aarde, die in hun kunnen sterk afwijken van de gewone mensen. Zoals het oude testament, ondanks de gelovigen, steeds weer schijnt duidelijk te maken dat men op het gebied van strategie, van oriëntatie veel meer tot stand brengt, dan redelijk in die tijd van de mensen verwacht zou kunnen worden.

Kortom, het wordt duidelijk dat er ergens een leiding werkt op aarde, die in kennis en mogelijkheden de gewone mensen steeds weer voor blijft. Noem die leiding dan Gods wil, Gods werken, de Witte Broederschap, de Orde van het verborgen Priesterrijk, geef er een naam aan. De naam is niet belangrijk. De achtergrond van de Bijbel is een enorm werk, een framework van stimuli, die de mensen steeds weer op het juiste ogenblik worden gegeven, bekleed in de Bijbel met volksgeschiedenis, zelfverheffing, belletrie, poëzie. Als je het zo bekijkt, kun je (naar ik meen) zeggen: de bijbel is de beschrijving van een klein deel van een enorme taak, die op dit ogenblik nog steeds volbracht wordt. Wat wil zeggen, dat die taak ook vandaag aan de dag volbracht wordt, al weten wij misschien niet hoe. Dat betekent dan, dat u, of u het nu weet of niet, deel kunt uitmaken van precies dezelfde soort manipulaties, die toen noodzakelijk bleken te zijn om de mensheid te helpen rijper te worden en verder te gaan. Dit betekent dat u vandaag of morgen misschien ook de stem kunt horen, of woorden van de een of andere onbekende kracht of profeet, dat u misschien taken wacht, even groots als die van een Gideon. Het betekent dat ook u, met al uw eigen eigenaardigheden en zwakten, misschien op een ogenblik de moed en het betrouwen van een Josua is toegedacht.

De bijbel is niet een oud testament, getuigenis van een tijd, die is afgesloten. Zodra wij naar de achtergronden kijken, is het eerder het schema van iets, wat ook in uw dagen nog bestaat. Zij is de weergave van hetgeen werkzaam is voor en onder u, vandaag en niet slechts de overlevering, de historie van gisteren. Maar om dit te beseffen, moeten wij ook werkelijk vooral de achtergronden nemen. Want de achtergronden, de werkelijke, sterke waarden van het oude testament worden voor de doorsnee mens verborgen door de vele sierlijke spreuken, de barokke godsdienstige gevoelens van ik-besef en zelfverheffing, geschapen door oppervlakkige interpretaties.

Als u zich bezig wilt houden met de achtergronden van de bijbel, zoek dan niet alleen in het verleden maar ook in het heden naar die indicaties van het meerdere. Of u gelooft in God, in de Witte Broederschap of iets anders, doet niet ter zake. Er is een lijn. Deze lijn wordt voortdurend door het ingrijpen van onbekende machten en vaak onbekende mensen bevorderd en in stand gehouden.

Zoek niet alleen naar het grote, maar ook naar het kleine. Soms is het alleen maar wat potloodschrift, op ongebruikelijke plaatsen, zoals in de Pacific, waar de Amerikanen overal de woorden "Kilroy was hier" aantreffen. Dit was een stimulans, een uitdaging voor iedereen. Wie Kilroy was? Geen mens. Het was eerder een 'message stalt', een suggestie, door velen onbewust mede gevormd en geschapen. Maar het bestaan van die leuze, het steeds weer

voorkomen van die paar woorden op de vreemdste plaatsen heeft ongetwijfeld het moreel beïnvloed en bijgedragen tot een goed verloop van vele acties. Mede hierdoor (en door dergelijke kleine dingen) was het mogelijk het Amerikaanse leger zo dicht op een beslissing te brengen, dat het werpen van atoombommen op Japan eigenlijk niet nodig was geweest. Door dergelijke kleinigheden wordt een mogelijkheid tot een betere, juistere vrede geschapen, dan men uiteindelijk sloot. "Kilroy was here" in de Pacific, het "God spreekt tot ons" in een verleden, het komt alles op hetzelfde neer: er is iets geheimzinnigs, dat buiten het besef en de wil van de mens om, vaak dingen mogelijk maakt. De invloed beschikt daarbij schijnbaar over een verdergaande kennis dan de mensen, over een voorkennis ook van mogelijkheden. Deze kracht pleegt steeds weer in te grijpen en te stimuleren en ook u kunt daarvan deel zijn. Zou dat misschien iets te maken hebben met het verborgen koninkrijk Gods, waarvan ook Jezus spreekt? Het is aan u daarover verder na te denken. Wanneer u vragen wilt stellen, gaat uw gang.

Vraag: U noemde een aantal priesterschappen onder verschillende namen. Doelt u daarmee op verschillende orden, onderling verbonden groepen, of is het een aantal namen voor een geheel?

Antwoord: Het is mij bekend dat één en dezelfde groep priesters vaak in verschillende landen verschillend werd aangesproken. Denk bijvoorbeeld aan de priesters van Cibyle, die werden aangesproken als de priesters van de 'gratie moeder', maar elders weer als de priesters van de 'grote gehoornde' (associatie met de Isisdienst lijkt hier mogelijk) als bringers van de vruchtbaarheid, enzovoorts. Overal waar zij kwamen met hun zwervende tempels, kregen zij een andere naam. Misschien waren de figuren waarover u spreekt, niet eens een werkelijke priesterschap of broederschap in de zin van het woord, zoals men dit normaal gebruikt. Maar zij vervulden een functie die bij bepaalde volkeren op een bepaalde manier hen deed aanspreken. Namen zijn de dingen die mensen scheppen. Mensen scheppen namen om iets grijpbaar te maken voor hun begrip, omdat zij zonder dit niet in staat zijn het te aanvaarden.

Vraag: Waren de Esseners takken van dezelfde priesterschap, mensen, die uit Egypte afkomstig waren, of...

Antwoord: Er waren Esseërs en Essenen. Dit zijn verschillende groepen. De meeste mensen weten dit niet. Daaraan moet u niet denken aan aparte groepen, maar aan groepen, die in het jodaisme op hun eigen manier leefden... Essenen moet u dan beschouwen als een halve broederschap van mensen, die een bepaalde kennis delen en een behaalde instelling delen. Zij treden naar buiten toe niet zo sterk op, maar hebben een eigen geloof en hebben zelfs eigen klooster- en studie gemeenschappen. Zij dragen in zich een groot deel van de overleveringen die uit Egypte komen (en uit andere landen) omdat zij contact houden met groepen joden, die buiten eigen land leven. Zij doen dit in veel grotere mate dan de meeste andere groepen. Ofschoon de Sadduceeën ook later veel contacten met belangrijke groepen buiten eigen land hebben, zoals de joodse gemeente in Rome bijvoorbeeld. De Esseërs moet u meer beschouwen als een sekte met bepaalde opvattingen, ofschoon de leden daarvan voor zich niet de kloosters kenden. De broederschapsgedachte was bij deze groep eveneens veel minder groot. U kunt aan hen het best denken als aan een wat orthodoxe groep binnen de reformatische kerken van deze tijd, vergelijkenderwijze natuurlijk. Misvattingen op dit terrein bestonden overal en daartoe was voor het vinden van onder meer de Dode Zee rollen ook wel heel wat meer aanleiding, dan in deze dagen. Dus Essenen: mystieke gemeenschap, Esseërs: sekte.

Vraag: Is Orpheus zoiets als Dyonisos?

Antwoord: Dyonisos is meer met de bachische opvattingen verweven en omvat meer van de natuurkrachten, enzovoorts. Overigens is een juist vaststellen van relaties tussen deze figuren en bijvoorbeeld Appolo niet zo eenvoudig, omdat deze figuren in feite constructen zijn. Zij zijn samenvattingen van verschillende persoonlijkheden en zelfs vaak van verschillende culten, die door de literatuur, die in Griekenland aan de godenleer gestalte gaf, in een enkele figuur werden uitgedrukt. Om het zojuist mogelijk uit te drukken: wanneer wij te maken hebben met de Dyonisos, hebben wij in de eerste plaats te maken met de natuur en zien wij een inwijding, die vooral is gebaseerd op beheersing van en overwinning van natuurkrachten. De Appolonische inwijding laat licht en kleur een zeer grote rol spelen. Schoonheid en harmonie

zijn hier de belangrijkste bereikingen. In de orphische mysteriën hebben wij te maken met iets, wat gelijkenis vertoont met het spiritisme in die zin, dat wij de afdaling in de oerwereld en de wereld van de doden als een van de belangrijkste aspecten van de inwijdingsriten zien. Later vermengen zich deze inwijdingen, vooral waar het gaat om de meer profane inwijdingsvormen.

Dit laatste veroorzaakt de grote moeilijkheid: men onderscheidt de scholen nog steeds volgens de naam van de godheid, maar de gebruiken zijn zodanig verweven, dat wij op een gegeven ogenblik bijvoorbeeld een Posseidonische inwijding zien, waarin wij zowel elementen van de inwijdingsproeven van de orphische groep, de Appolonische groep, als de Dionisische benaderingen aantreffen. Ook de attributen van de verschillende scholen treffen wij vaak gezamenlijk aan in een en dezelfde inwijding.

Wij hebben, zeker in latere dagen, altijd weer te maken met een mengelmoesje van symbolen. De inwijdingen kristalliseren uit in grote feesten, waarin de zuivere vorm van de inwijding volgens een bepaald systeem echter steeds weer wordt uitgebeeld, zodat de meer bewuste onder de zogenaamde ingewijden gaan begrijpen wat er achter hun eigen cultus verborgen is. Zij kunnen dan een contact krijgen met de zuiverder richting en inwijding en zelfs onderricht krijgen in bepaalde centra. Dit past echter niet geheel in ons onderwerp.

Vraag: Is de Witte Orde van Melchisedek op het ogenblik nog werkzaam?

Antwoord: Zoals u begrijpt, is de naam alleen een aanduiding, een omschrijving. In deze dagen kent men hiervoor wel andere namen ook. Maar de groep als zodanig werkt nog en heeft op aarde een groot aantal vertegenwoordigers, waarvan wij echter het beste deel kunnen aanspreken als half ingewijden of leerlingen van de Witte Broederschap. Vanuit de Grote Broederschap beschouwt men deze groep als een neophietengroepering. Het zijn dus gewoon levende mensen.

Vraag: Geven die een geestelijk, wetenschappelijke inwijding met een bepaald doel, in zeg de komende 10 jaren?

Antwoord: Ik geloof niet dat dit het geval zal zijn. Er is geen reden om een bijzondere climax voor meer wetenschappelijke inwijdingen van hogere orde op korte termijn te verwachten. Het is namelijk zeer moeilijk, een wetenschappelijk-geestelijke inwijding in deze tijd te geven, omdat je de wetenschapsmensen eerst zoveel van hun zelfgerechtigdheid in het onderzoek zou moeten afleren, vooraleer men de moderne mens, die hiervoor geschikt is, tot de noodzakelijke objectiviteit zou kunnen brengen, dat dit alleen reeds een werk van honderden jaren zou worden. Indien men feiten en kennis verstrekt met bepaalde doeleinden voor ogen, mag men overigens niet spreken van een inwijding. Men kan onder omstandigheden wel geestelijke en wetenschappelijk mogelijkheden scheppen voor de mensen en u moogt dit voor mij zelfs een inwijding noemen, wanneer u daaraan maar niet het noodzakelijk en bewust intreden op persoonlijke basis in hoger geestelijke niveaus verstaat. Indien men dit als 'inwijding' beschouwt en nagaat wat er in de laatste 15 jaren aan kennis en geestelijk inzicht ter beschikking is gesteld, mag men zelfs wel stellen, dat een dergelijk proces reeds de laatste 15 jaren aan de gang is. Maar of dit werkelijk iets uit zal halen is de vraag. Nogmaals: het gaat hierbij dus niet om persoonlijke geestelijke inwijdingen, maar eerder mededelingen en inspiraties omtrent kennis en procedure. Dit zal nog wel 30 jaren duren. Al zal er in 1984-85 voorlopig over atoomoorlog wel het laatste gezegd kunnen worden, zijn er nog zovele andere ontwikkelingen, waarmede men rekening wil houden, zodat men op deze weg nog wel even door zal gaan.

Vraag: U sprak over planmatigheid. Mag ik daaruit afleiden, dat alles in het leven tot nu toe volgens plan is verlopen?

Antwoord: Neen. Niet dat het volgens plan is verlopen, maar wel dat er een doel bestaat, dat men tracht waar te maken, ook al zal men in het proces daartoe steeds weer tegenslagen hebben. Er is een plan. Dit betekent nog lang niet, dat het snel en juist zo wordt uitgevoerd. Dat is een eigenschap van planmatige ontwikkelingen en als u mij niet gelooft op dit gebied, vraagt u het dan eens aan de gemeente Den Haag.

Vraag: U zei dat de vrede ook zonder Hirsoshima mogelijk was geweest. Maar waarom is de atoombom dan toch

Antwoord: Het antwoord klinkt u misschien vreemd in de oren, maar geeft toch een menselijke reactiewijze weer: het Manhattanproject had zoveel geld gekost, dat men het niet geheel voor niets gedaan wilde hebben. Ondanks alle rationalisaties komt het daar wel op neer. Men heeft de atoombom gebruikt toen men wist dat men binnen 30 dagen ook zonder dit de oorlog zou kunnen beëindigen. Wij komen hiermede in de politiek terecht, vrienden. Maar is het niet altijd zo, dat wanneer de mensen ergens veel geld voor uitgeven, zij er ook iets mee willen doen? Als men tanks koopt en daarmee niet op een vijand kan gaan schieten, wat sommigen (naar ik meen) eigenlijk wel jammer vinden, moeten zij tenminste daarmee wat natuurschoon kapot kunnen rossen en zo nu en dan de wegen kapot maken met een parade. Wanneer je dergelijke dingen hebt, moet je ze ook kunnen laten zien. Een atoombom kun je niet tentoonstellen op een parade, dus die moet je dan wel laten ploffen. Op dit punt wil ik nu geen verdere discussie voeren.

Vraag: Tegen aartsvaders en verlossers werd in het begin van het christendom erg opgekeken. Nu is er eerder een anticlimax, waarbij men zichzelf een testamonium van onmacht geeft ten aanzien van de eigenschappen die deze mensen vroeger hebben gehad. Aan de andere kant heeft men de pretentie, dat men meer godskennis heeft in allerhande zaken dan deze mensen vroeger ooit konden hebben. Kunt u over deze vreemde discrepantie iets meer zeggen?

Antwoord: Aartsvaders, profeten, enzovoorts zijn personen, die op de voorgrond treden. U moogt daarbij niet vergeten, dat de profeten van de oudheid een soort geestelijke leiders van een volk waren, terwijl er zelfs tijden waren, waarin zij de directe leiders waren en dus beslisten, wat er zou gaan gebeuren. Het is duidelijk, dat men dergelijke figuren op de voorgrond stelt. Bij de aartsvaders zien wij hetzelfde: zij zijn het legendarische begin van het volk. Ofschoon zij op zichzelf eenvoudige zwervende sheiks zijn geweest, heeft men hen naar boven willen werken tot iets bijzonders met uitschakeling van alle ongunstige aspecten, zoals men bijvoorbeeld in Nederland de eerste Oranjes naar boven haalt. Men wil alleen het goede zien, zoals men in de Nederlandse geschiedenis zelfs geneigd is te vergeten dat Dirk I van Holland een van de gemeenste rovers is geweest die men in die dagen kende. De mens maakt van historische figuren nu eenmaal graag grote figuren, om zich zo te kunnen koesteren in de glorie van de voorvaderen. Wanneer u dit beseft, weet u meteen waarom men in de eerste christelijke tijden graag tegen die figuren opzag. Volgens de eerste christenen was het christendom het vervolg van het jodendom. Er is zelfs over gevochten of een heiden, die als christen gedoopt wilde worden, zich niet eerst als jood moest laten besnijden.

Het wondergeloof was voor de eerste christenen ook al erg belangrijk. Zij leefden niet in een wereld, die zij meenden de baas te kunnen. En als je een wereld niet de baas kunt worden, haar niet voldoende kent om haar te beheersen, grijp je naar het bovennatuurlijke. Zo vind je dan zonder redelijke verklaring vaak toch de middelen om een zekere beheersing te bereiken. In de eerste christengemeenschappen was genezing, maar ook inspiratief spreken, trance en dergelijke zeer normaal. Er bestond zelfs geen vaste hiërarchie. In Rome bestond gedurende 7 jaren zelfs een christengemeente, die door een zekere Fulvia werd geleid. Er waren daar priesters en ouderlingen, maar Fulvia maakte de dienst uit, want zij was een zieneres. Dit betekent dat de hiërarchie van de kerk, zover die bestond, toen in feite onderworpen was aan het paranormale. Wanneer je dit doet, dan beleef je niet alleen gemakkelijker het paranormale, maar dan werk je er ook gemakkelijker en natuurlijker mee. Op het ogenblik echter, dat het paranormale, het wonderlijke, de organisatie gaat verbreken en verstoren, zal de organisator het wegwerken. Het wonder is in deze dagen alleen nog toelaatbaar met kerkelijke goedkeuring en imprimatur. Zijn dezen er niet, dan is het oplichterij, bedrog of des duivels werk. Want men kan geen gezag hebben, dat zich op geestelijke gronden boven de organisatie stelt. Neem aan dat er een zieneres opstaat in Italië en aan de paus zou kunnen zeggen: "Christus heeft mij bevolen u te zeggen als volgt te handelen", en hem de bewijzen hiervoor zou geven.... Dan zou een paus, die naar dergelijke dingen luistert en dezen als mogelijk aavaardt, ook moeten reageren met een "amen, ik zal het doen!" Maar dat is niet denkbaar.

Toch berust een geloof, een kerk, op het bovennatuurlijke. Dus moet men iets voor het wonder in de plaats stellen. Dat is dan de menselijke logica, die men theologie noemt. Ofschoon volgens mij de werkelijke Theios daarin geheel ontbreekt en ook de logica mijns inziens veel te wensen overlaat. Een wetenschap, die uitgaat van willekeurig gestelde theorema's, die wel worden uitgewerkt, maar zelf nooit op de proef worden gesteld of bewezen anders dan met de opmerking: "zo is het gesteld, dus is het waar", is geen wetenschap. U begrijpt nu wel waarom men in deze tijd het wonder dus weggewerkt heeft. Volgens mij betekent dit wel, dat de bovennatuurlijke, paranormale of occulte kracht, die eens in de kerk heeft gezeteld, haar magische werking, teloor is gegaan in de strijd om het behoud van de organisatie, zoals de geest van Christus langzaam maar zeker verdronken is in een veelheid van woorden die ten doel hadden het christendom steeds meer tot een macht op aarde te maken in plaats van het christenzijn allereerst te maken tot een dienstbaar zijn aan de mensheid. Indien u zegt dat het vroeger anders was, geef ik u gelijk. Maar vroeger waren de mensen anders en bovenal: toen bestond er nog geen organisatie met een enorme machtsdrang.

Dit was de laatste vraag. Het was mij aangenaam, vrienden. Ik dank u zeer voor uw aandacht en medewerking en wens u ook verder een echt gezegende avond toe.

VOOR DE MEESTE MENSEN IS GODSDIENST EEN REEKS VAN DIENSTEN, DIE ZIJ VAN GOD MENEN TE MOGEN VERWACHTEN, WANNEER ZIJ MAAR NET DOEN OF ZIJ BRAAF ZIJN (ESOTERIE)

Goedenavond, vrienden.

Het schijnt belangrijk te zijn dat wij weer iets aan esoterie gaan doen en, hoe onmogelijk het ook lijkt, het blijkt weer mijn taak te worden. Ik zou dan maar een paar dingen willen zeggen in verband met het eerste onderwerp. Ieder heeft zijn eigen visie daarop natuurlijk, maar ik formuleer op mijn eigen manier.

Voor de meeste mensen is godsdienst een reeks van diensten, die zij van God menen te mogen verwachten, wanneer zij maar net doen of zij braaf zijn.

Geloof is voor de meeste mensen datgene, wat zij wel geloven, omdat zij zich de moeite niet willen getroosten om na te gaan of het wel waar kan zijn.

Esoterie is voor de meeste mensen een ontvluchten aan hun persoonlijke werkelijkheid, door in zichzelf een hoogte te pretenderen, die zij werkelijk niet eens zouden durven bereiken, omdat zij daarvan dan te duizelig zouden worden.

De mens, die zijn God werkelijk wil dienen, zal eerst moeten leren in zichzelf dienstbaar te zijn, zowel ten aanzien van zichzelf als ten aanzien van alles wat hij als mogelijk goddelijk of uit God voortkomende, beschouwt.

De mens die werkelijk wil leren geloven, zal eerst moeten leren zijn eigen zekerheden zo te omschrijven, dat hij een aanvulling daarvan zonder verder bewijs voor zich werkelijk en bewust kan aanvaarden.

De mens die een kerk bouwt, tracht over het algemeen in baksteen en idealen zijn eigen schulden af te wentelen op anderen. De mens die deel is van een kerk, is iemand, die in de gehoorzaamheid aan anderen voor zich een onschuld pretendeert, die hij zonder dergelijke afschuivingsmethoden voor zich nooit zou kunnen handhaven.

De mens die een kerk sticht, is iemand, die uit een ideaal een organisatie wil maken. Degene echter, die een geloof bezit en dit beleeft, zal zonder dat dit een vaste vorm zal of kan krijgen, vanuit zichzelf dit alles zodanig beleven en waarmaken, dat hij hierdoor reeds anderen de mogelijkheid geeft zijn waarheid met hem te beleven en zelfs te erkennen, zonder dat hij ooit

daarbij tracht te bepalen op welke wijze dit bij anderen dient te gebeuren of zelfs maar op welke wijze die waarheid precies omschreven zal moeten worden.

De meeste mensen zoeken naar de waarheid. De moeilijkheid is dat zij zoeken naar een waarheid, die datgene bevestigt wat zij zelfs reeds als aanvaardbaar of waar hebben erkend. Zij zoeken nimmer naar een totale waarheid, zodat zij gewend zijn elke vorm van waarheid af te wijzen, behalve die vorm, welke hen schijnbaar gelijk geeft. Hierdoor hebben zij voortdurend ongelijk ten aanzien van de waarheid en is hun waarheid voortdurend een ongelijk ten aanzien van de werkelijkheid.

Ja, dat gaat inderdaad in een hoog tempo, maar je moet proberen in een paar minuten nog zoveel mogelijk te zeggen. Het is altijd weer zo, dat het mogelijk is om een juweel van filosofie in een teveel aan woorden te verdrinken. Op dezelfde wijze verdrinken overigens de meeste goede voornemens. En zelfs de beste plannen gaan vaak ten onder aan de veelheid van woorden, waarmede zij bezien worden. Veelal worden zij hierdoor zozeer gewijzigd, dat zij zelfs in hun tegendeel kunnen verkeren. Het is daarom belangrijk dat wij, ook al spreken wij veel, datgene, wat wij werkelijk willen zeggen, zo kort mogelijk formuleren - opdat het duidelijk blijve.

De grootste duidelijkheid die wij kunnen verkrijgen, vanuit en voor onszelf, is het stellen: dit is mijn waarheid, hierin geloof ik, hieruit wil ik leven, hieraan wil ik mijzelf geheel wijden. Zeg dat met zo weinig mogelijk woorden, wijs zo weinig mogelijk op je eigen verdienste en waardigheid en zoveel mogelijk op datgene, wat je als juist erkent. Hierdoor zal je namelijk de mogelijkheid herkrijgen anderen duidelijk te maken wat je leven betekent. Het is belangrijker dat anderen beseffen wat uw leven betekent, dan dat zij kunnen volgen wat u pretendeert te geloven. Want dan geloven zij u toch niet.

Wanneer je met mensen in contact treedt, is het contact mogelijk op vele verschillende niveaus. Het beste is dat contact waarbij men, door een enkel woord tot elkander te spreken, en dan gezamenlijk te zwijgen, elkanders gedachten zozeer deelt, dat men gezamenlijk de conclusie kan uitspreken, zonder dat alle tussenliggende processen afzonderlijk dienen te worden besproken. Dit komt zeer zelden voor. Maar wat de mensen onder communicatie verstaan, is veelal het tegen elkander aanblaffen, waarna men elkander beleefdheidshalve gelijk geeft, om zo althans van de ander enig gelijk voor zichzelf te verkrijgen.

Het is daarom veel beter uit te gaan van de geestelijke en praktische waarden. Wanneer je iemand vertelt hoezeer je meevoelt met zijn lijden, denkt hij toch dat je hem enigszins bedriegt. Maar wanneer je hem brood geeft, wanneer hij honger heeft, zal hij begrijpen dat, al weet je niet hoe hongerig hij nu werkelijk is, je zijn zorgen wel met hem wilt delen. Geeft dus de mensen brood waar gij kunt en bepreek ze niet te veel!!!

Wat dat betreft is een oude wijsheid, die in alle esoterie geldt: zodra ik begin mijn theorieën uit te werken, verlies ik de innerlijke waarden, waarop ik ze oorspronkelijk baseerde. Daarom zal ik er beter aan doen mijn innerlijke waarden niet voor mijzelf redelijk uit te werken, maar ze te beleven, zodat zij in het bewijs van hun betekenis voor mij, zichzelf als vanzelf voor mij uitwerken, voor eenieder kenbaar worden en voor mijzelf geen uitwerking of uitleg meer behoeven. Datgene wat voor jou een innerlijke waarheid is, eist immers geen menselijke verklaring. Het vereist slechts de proeve van feitelijke waarheid, die verkregen wordt door te leven volgens hetgeen innerlijk waar wordt geacht.

Indien vele mensen datgene, wat zij zeggen waar te achten, werkelijk zouden willen beleven, zouden vele dingen in deze wereld anders zijn. Helaas zegt men echter zeer veel te geloven zonder zichzelf daaraan te houden. Met als gevolg dat zeer veel anderen op grond daarvan naar een andere wereld moeten verhuizen, zonder dat zij dit wensen. Vrede kan nooit beginnen buiten de mens. Slechts de vrede, die je in jezelf bezit, kun je met anderen delen. De vrede, die je buiten jezelf tot stand tracht te brengen, is slechts je eigen verdeeldheid met

macht opgelegd aan anderen, welke resulteert in een even grote verscheurdheid voor de anderen, die je de vrede hebt opgelegd als voor jezelf.

Dat zijn dan een paar korte en in uw ogen misschien zelfs hier en daar wat hatelijke wijsheden. Nu zegt men altijd dat zachte heelmeesters stinkende wonden maken. Maar sommige mensen zijn tegenwoordig zo fijngevoelig, dat ik eerder het gevoel krijg dat de stinkende wonden de zachte heelmeesters maken. Ik geloof daarom dat het verstandiger is de dingen althans zo duidelijk mogelijk te formuleren, zelfs wanneer dit voor de toehoorders wat pijnlijk of zelfs ongezellig dreigt te worden.

Wanneer iemand bij u komt en zegt: uw voorganger heeft gesproken over de bijbel en ik acht hetgeen daarin werd beweerd onjuist, dan zegt u: dat is uw volste recht. Ga uw gang. Want waarom zou je bijvoorbeeld over geloof gaan vechten? Mensen die vechten over geloof, geloven over het algemeen zo weinig van hetgeen zij zeggen te geloven, dat zij een bevestiging tegen eigen ongeloof in hopen te vinden in de geloofsaanvaarding van het door hen verkondigde door anderen. Het is ongelofelijk wanneer men nagaat, hoeveel misbruik van het geloof op juist deze wijze wordt gemaakt.

Zelfs degenen, die zich aan het geloof geheel opofferen, offeren zich eerder vaak op aan de verdiensten, die zij in en door het geloof, in ogen van anderen, menen te verwerven, dan aan de waarheden, die volgens hen in het geloof heten te bestaan. Zij vervangen eenvoudig de waarden van het leven, die men normaal zoekt, door andere, die echter even persoonlijk en stoffelijk zijn.

Laat ons dan althans in ons innerlijk leven trachten deze fouten te vermijden. Laat ons niet leven vanuit een esoterisch standpunt, omdat wij daardoor meer hoge gestemdheid in de ogen van anderen verkrijgen. Laat ons liever trachten om, ongeacht de reacties van anderen, in ons eigen leven zo juist mogelijk te leven, ons zo weinig mogelijk aan te trekken van de inzichten van anderen (zonder hen daardoor echter te schaden) en zo voor onszelf duidelijk te maken wat in onze stellingen nu werkelijk voor ons van betekenis en waar is.

Weet u, de meeste mensen worden langzaam maar zeker overschaduwed door de begrippen en waarderingen van hun eigen wereld, ook wanneer het over esoterie gaat. Juist hierdoor komen zij tot de meest eigenaardige opvattingen. Ik ken zelfs mensen, die zo weinig begrijpen, dat zij menen dat een sextet van Bach iets onbehoorlijks is.

(Pauze, gelach, stem: hé, hé, ik heb hem eindelijk door....)

Wat een geluk, dat ik vlugger kan spreken dan u kunt denken, anders zouden wij niet ver komen vanavond. Wat overigens niet hatelijk is bedoeld.

Goed. Ik geloof dat de meeste mensen in de wereld alles interpreteren volgens datgene, wat zij in zich reeds dragen. De meeste mensen zijn echter zo bang voor hetgeen zij in zich erkennen dat zij veel als slecht vinden in de wereld, dat er niet werkelijk is. Zij reageren dan volgens dit gevoel in de hoop zo hun innerlijk schuldgevoel althans enigszins te verminderen. Degene die esoterisch tracht een hogere bereiking te verkrijgen, kan dit nooit doen door aan de wereld schulden en fouten toe te kennen.

De mens, die van de wereld steeds het beste verwacht en bereid is toch steeds het slechtste te ondergaan, zonder daarom zijn verwachtingen innerlijk te wijzigen, is degene, die de grootste innerlijke rijkdommen zal bereiken. Want hij, die voortdurend het slechtste van de wereld verwacht, geeft reeds daardoor toe, dat hij innerlijk ook niet volmaakt is, maar hij weigert dit te beseffen.

Hij, die naar volmaaktheid streeft en stelt: "het slechte, dat ik nog beleef, is een gevolg van mijn eigen onvolmaaktheden", zal hierdoor leren hoe hij zijn eigen volmaaktheid beter kan realiseren, al zou de realisatie van de volmaaktheid in het Ik voorlopig nog onvolmaakt blijven.

Zo zal hij daarin toch reeds een volmaakte vreugde vinden, omdat de grootste vreugde van de mens nu eenmaal is het streven en niet het bereiken.

Esoterisch streven is overigens een mooi woord, dat voor veel mensen betekent: met geestelijk zweet iets voor jezelf bereiken ten koste van veel stoffelijk zweet van anderen. Laat ons daarom goed onthouden: geestelijk streven is in feite in jezelf de rust en de bezinning vinden waardoor de waarheid boven kan komen drijven, die anders door je eigen drukte voor jezelf verborgen wordt gehouden. Wanneer wij stil genoeg zijn, komt uit die schijnbare troebelheid van ons bestaan die ene zuivere waarde boven drijven, die voor ons de meest belangrijke is: de Goddelijke.

Of wij dit dan goddelijk noemen is van minder belang, want wij kennen dan het Licht, de Kracht en de vreugde daarvan. De mens, die deze vreugde, deze rust in zich voor een kort ogenblik ondergaat, kan in een minuut meer rusten dan een ander in 12 uren slaap. Hij kan in één ogenblik meer besef verwerven, dan anderen in jaren van universitaire studie en als zodanig zou ik zeggen, dat dit zeker past in een wereld die alles zo rationeel mogelijk wil aanpakken.

Wilt u uw eigen wereld rationeler leren benaderen, leer dan wat stiller te zijn in uzelf, zodat de hoogste waarden, die in u bewust kunnen bestaan, naar boven kunnen komen, maar de meeste mensen durven het daar niet op aan te laten komen. Want wanneer het rustig wordt in jezelf, zie je allereerst natuurlijk de modder en daarvan zijn zij zo bang, dat zij de rust niet kunnen vinden om ook dit eerst te beschouwen en te ondergaan. Onthoudt: De lotus bloeit aan het oppervlak van het water, maar zij wortelt mede in de modder. Dit geldt ook voor de mens. Als u dus innerlijke bewustwording zoekt, vrienden, moet u niet bang zijn in de modder te wortelen, wanneer u maar kunt komen tot een bloei aan het oppervlak. Anders gezegd: wanneer u zich kunt ontplooien voor de vrede en de werkelijkheid, die op uw geestelijk niveau mogelijk zijn.

Het is van meer belang die vrede te bereiken, dan de wijze, waarop je ertoe komt je aan de goedkeuring van anderen te kunnen onderwerpen. De mensen zijn geneigd er eerder op te letten op welke wijze je aan iets komt, dan op hetgeen je werkelijk bereikt, behalve wanneer het om geld gaat natuurlijk. Dan komt het er niet op aan hoe je er aan komt, wanneer je het maar hebt. Dat wisten de Romeinen ook al, want die zeiden reeds: pecunia non olet. Wat betekent dat geld niet stinkt. Dat doet het nu nog niet, alleen devalueert het voortdurend. Het vreemde daarbij is, dat je rijk kunt worden door geld, dat minder waard wordt, wanneer jij kans ziet om dingen te kopen, die meer waard worden, terwijl de anderen blijven zitten met het geld, dat steeds minder waard wordt. Maar geestelijk gaat zo iets niet op. Wat even praten in looppas was.

Nu nog enkele definities:

Mysterieus: over het algemeen een uiterlijk, waarachter men datgene verbergt, dat doodnormaal is, maar dat zonder het mysterieuze niet zo goed verkoopbaar zou zijn.

Onrust: over het algemeen datgene, wat men zaait wanneer men zelf innerlijk geen rust heeft en daardoor anderen hun rust misgunt.

Magie: de wetenschap van de geest, waardoor men die dingen tot stand kan brengen op wetenschappelijke wijze, die door de wetenschap nog niet als mogelijk worden erkend.

Goedenavond, vrienden.

d.d. 16 mei 1969

